

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Retsforbundets Program : Retsforbundets Flyveblad 5

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1933

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Det Kongelige Bibliotek

ret 1931

Retsforbundets Flyveblad V.

Retsforbundets Program.

OM RETSFORBUNDETS PROGRAM

—o—

Da Retsforbundets stadige og stærke Fremgang fra Valg til Valg har skabt øget Interesse for dets Formaal, skal der her gives en kort Gennemgang af dets Program, saa den Indre Sammenhæng i dette kan træde klart frem.

Grundlaget for Retsforbundets Opfattelse er *Retsmoralen*, hvis Grundtanke er, at det gælder om at sikre den enkelte hans Ret i den Forstand, at han faar ubetinget Ret til at raade frit over, hvad der med moralsk Ret er hans, men heller ikke mere. Derfor er det Statens første Opgave at værne den enkeltes Ret, men ikke at være hans Formynder eller sørge for hans Velfærd. Sikrer man den enkelte hans Ret, kan man roligt lade ham selv sørge for sit Vel. At det til syvende og sidst er Statens eneste Opgave at være Retsværner, fremgaar ogsaa af selve Statens Væsen. Spurgte man Folk: „Hvad er Staten?“, vilde de fleste svare: „Det er os alle sammen.“ Hvor rigtigt det end ser ud, vil der dog i de fleste Tilfælde ligge en forkert Tanke bagved dette Svar, thi de fleste vilde utvivlsomt tænke paa Samfundet. Forvekslingen af Stat og Samfund er en populær politisk Vildfarelse, og den maa fjernes, før der kan ske et almindeligt Fremskridt i politisk Forstaaelse.

Brændevinskatten viser klart Forskellen: Jo mere Brændevin der drikkes i Danmark, des fattigere bliver Samfundet, men des rigere bliver Staten.

Paa den anden Side er det klart, at der er en Forbindelse mellem Stat og Samfund. Staten er kun en Side af Samfundet, den er en Organisation, som omspænder visse Grene af Samfundslivet. Staten kan passende kaldes den Forening, vi fra Fødselen er tvungne Medlemmer af. Statens Væsen er altsaa Magt og dens Virkemiddel Tvang.

Men da er det af største Betydning, at der bliver sat klare, bestemte Grænser for Statens Magt-anvendelse, da der ellers gives Plads for al mulig Vilkaarlighed. Thi der er intet i Vejen for, at ogsaa Staten kan øve Vold. Dersom en Bølle overfalder en Vejfarende, er det Vold; dersom en Betjent slaar Bøllen ned, er det Retshævdelse. Overalt hvor Magten anvendes i noget andet Formaalet Tjeneste end Retshævdelse, er det Vold. *Dette gælder ogsaa for Staten.* Hvis Lovgivningsmagten sætter sig ud over de Grundsaetninger for Hæderlighed, som den forlanger af sine Borgere, bliver Staten en Voldsstat, hvad den nuværende Stat er.

Staten er blevet vor Tiids Afgud, der skal fritage Menneskene fra Livets Risiko og Ansvar, og paa hvis Alter de ofrer deres Selvstændighed. Men Statens eneste Opgave er at være Retsværner. Gaar den ud over denne Opgave, bliver dens Handlinger Magtmisbrug, Overgreb. Paa den anden Side skal den ogsaa føre sin Opgave som Retsværner igennem tilbunds, hvad den ganske forsømmer nu. Fordi vi kræver, at Staten skal sikre de enkeltes Ret fuldtud og gøre det ved retsmæssige Midler, kalder vi den Ordning, vi tilstræber, for *Retsstaten*.

Den enkeltes Ret.

Men hvad er da den enkeltes Ret? Det er Sikringen af hans personlige Selvbestemmelsesret og moralske Ejendomsret. Den første af alle Menneskerettigheder er Retten til at bestemme over sin egen Person. Men deraf følger, at man maa respektere andres fulde Ret til det samme. Fuld Selvbestemmelsesret under fuldt Ansvar er det eneste holdbare Grundlag for alt Personliv og Kulturliv, ogsaa for politisk Kultur. Heller ikke Staten har nogen moralsk Ret til at krænke denne Selvbestemmelsesret, som den gør det f. Eks. gennem Værnepligten, ej heller gennem Forbud o. lign. Derfor maa Værnepligten ophæves; i Stedet for Forbud maa vi have en kraftig Ansvarslovgivning; ogsaa Erhvervs- og Arbejdsfrihed er en nødvendig Følge af Selvbestemmelsesretten; derfor maa Folks Ret

sikres baade til frit at organisere sig og til frit at lade være.

Ligesom Folk frit maa bestemme over deres egen Person og Arbejde, maa de have fuld Ret til at bestemme, hvilke aandelige Interesser de vil støtte eller lade være at støtte. Ethvert Formynderskab fra Statens Side paa det aandelige Omraade er umoralsk, da det kun medfører en Tilsløring af de virkelige aandelige Tilstande og tvinger Mennesker til at støtte Formaal, som de maaske er Modstandere af. Derfor bør Staten ikke drive Teater eller støtte andre kulturelle Institutioner. Det er en grov Misforstaaelse at kalde dette Syn for Kulturfejndskab; det bunder tværtimod i en stærk Tillid til Kulturens Livskraft og er en Tillidsklæring til det danske Folks kulturelle Modenhed. Desuden viser Udviklingen med voksende Tydelighed, at *kun Statens fulde kulturelle Neutralitet kan sikre Aandsfriheden.* Gaar vi ikke den Vej, faar vi statsocialiseret „Kulturliv“, hvor Folk ikke maa faa anden Aandsføde end den, der stemmer med Magthavernes Interesser.

En naturlig Følge af den kulturelle Neutralitet er Kirkens Adskillelse fra Staten. At dette Krav ikke indeholder nogen Antydning af Kristendomsfejndskab, fremgaar med tilstrækkelig Tydelighed af den stærke Tilslutning, Retsforbundet har faaet ogsaa fra kirkelige Kredse. Kirken vil først opnaa den rette Selvstændighed og aandelige Myndighed, naar den ikke mere søger nogen Støtte hos

den verdslige Magt. Kun en saadan fri Stilling, der bygger alene paa Folkets frie aandelige Tilslutning, er Kirkens aandelige Karakter værdig.

Endelig maa Princippet om Statens kulturelle Neutralitet føre til, at Forældrene maa have den fulde Bestemmelsesret over deres Børns Undervisning, men vel at mærke først under en anden og bedre Samfundsordning, først efter Gennemførelsen af de økonomiske Reforme, der sikrer de enkelte det fulde Udbytte af deres Arbejde. Troen paa, at Staten nødvendigvis under alle Forhold maa være baade Forældrenes og Børnenes Formynder, er et af de uhyggeligste Udslag af Overtroen paa Statens Almagt. Undervisningen af de ubemidlede Børn vil altid være sikret, da detaljerede Beregninger har vist, at der paa Retsstatens Budget bliver et Overskud, hvoraf der vil tilkomme hvert Barn et Beløb, der kan anvendes til dets Undervisning. Men Forældrene bør helt ud have Ansvaret for Undervisningens aandelige Præg.

De økonomiske Reforme.

Men Forudsætningen for Udviklingen af et saadant frit Kulturliv, ja for at redde Kulturen og Samfundet fra den truende Undergang, maa være gennemgribende økonomiske Reforme, der lægger Grunden til en ny og retfærdig Samfundsordning. Kun paa Retfærdighedens Grundvold kan der bygges et sundt og stabilt Samfund. Men hvad er social Retfærdighed? Kun Retsforbundet giver et klart Svar paa dette Spørgsmaal: Det er Gennemførelsen af Grundsætningen om den moralske Ejendomsret, der kan udtrykkes saaledes: Kun Arbejde skaber Ejendomsret, men det skaber paa den anden Side ogsaa urørlig Ejendomsret. Denne Opfattelse fordrer paa den ene Side gennemgribende Forandringer i de nuværende Ejendomsforhold, medens den paa den anden Side afviser den kommunistiske Tillintetgørelse af selve Ejendomsprincippet. I den Kamp om Ejendomsret-

ten, som den sociale Krise nu fører ud i, viser alene Retsforbundet den lige Vej frem. Vi skal hverken kortsynet klamre os til de nuværende uretfærdige Ejendomsformer, ej heller udrydde personligt Initiativ og Selvstændighed ved at indføre kommunistiske Tilstande. Men vi skal indføre en ny retfærdig Ejendomsret.

Hvor gaar den praktiske Vej dertil? Først maa der gøres et klart Skel mellem samfundsskabte og arbejds-kabte Værdier. Renten af de samfundsskabte Jordværdier bør tilfalde det Samfund, der har skabt Værdierne ved sin Vækst. En ha. almindelig Landbrugsjord koster ca. 600 Kr., en ha. i en Stationsby 15—20,000 Kr., en ha. i Københavns Udkant 100—200,000 Kr. og en ha. paa Københavns Strøg 20—30 Millioner. Disse vældige Værdier er ikke skabt ved de enkeltes Arbejde, men ved hele Samfundets Vækst, og derfor bør Renten af dem i Form af Grundskyld indgaa i Samfundets Kasse. Nu gaar denne Guldstrøm i private Lommer, hvilket har en Række frygtelige sociale Virkninger. 1) Først og fremmest gennem denne Kilde fedes Kapitalen paa Arbejdets Bekostning. 2) Adgangen til den for alle nødvendige Arbejdsplads Jorden fordyres og spærres gennem opskruede Prioriteter og opskruet Husleje. 3) Følgen bliver Fordyrelse af alle Produkter og stigende Arbejdsløshed, 4) og endelig en Skatteplyndring, der efterhaanden har naaet en saadan Højde, at Samfundet er ved at bryde sammen under dets Vægt. Alle-rede Karl Marx udtalte, at Jordmonopolet (Privatkapitalens Beslaglæggelse af Jordværdierne) var Kapitalmonopolets Grundvold. Henry George drog den fulde Konsekvens heraf. Med genial Fremstillingsevne klarlagde han, at i det nuværende Samfund er Tingene vendt paa Hovedet: De Værdier, Samfundet har moralsk Ret til, gaar i Privatkapitalens Lommer, medens Staten for at bøde paa de fordærvelige sociale Virkninger heraf og for at skaffe Midler til den offentlige Husholdning maa

plyndre Borgerne for en voksende Del af deres Arbejdsindtægt og derved gøre ondt værre. Saalænge dette System bliver ved at bestaa, hjælper hverken Kriselove af den ene eller den anden Slags. Her er vi ved Ondets Rod. Saa længe selve Grundlaget for Samfundet ikke er bragt i Orden, vil alle Forsøg paa at lappe paa det gamle kun føre til nye Skuffelser. Og først naar Grundlaget er bragt i Orden, kan vi se, om der er mere at rette og hvorledes det skal rettes.

For at lette Overgangen fra Skat til Skyld maa der paalignes en Formueafgift paa 20 pCt. een Gang for alle, saa det ikke bliver de nuværende tilfældige Skødeejere, der kommer til at bære Tabellatene.

Retsforbundet er klar over, at det er ikke blot Jordmonopolet, men alle økonomiske Monopoler, der maa brydes, da disse er de Kilder, hvorigennem Arbejdet udbyttes. To af de vigtigste er Toldmonopolet og Aktiesvindelen. Told er simpelthen Rov, og den Overtro, at Told „skaber Arbejde“, burde forlængst have faaet sit Dødsstød gennem den Kendsgerning, at jo højere Toldmurene bliver, des højere stiger Arbejdsløsheden. Tolden flytter blot Arbejdsløsheden fra de beskyttede Fag over paa de yverlige Erhverv, og vil vi beskytte alle, bliver Følgen kun almindelig Fordyrelse, der igen bevirker almindelig Forarmelse og mere Arbejdsløshed, da Landets Konkurrenceevne udadtil svækkes. Aktiesvindelen maa bremses gennem Forbud mod Friaktier og gennem øget Ansvarlighed.

Skatteplyndringens Afskaffelse.

Naar Kilderne til Udbygning saaledes stoppes, og Staten faar den Grundrente, der nu gaar i Privatkapitalens Lommer, kan det nuværende demoraliserende, fordyrende og produktionsdelæggende Skattesystem afvikles. Kun Vanens Magt gør Folk blinde for det forrykte i hele dette „System“ af Tilfældigheder og Vilkaarligheder. Kun Staten har endnu Lov til

us'nfet at praktisere de gamle Landevejsrøveres Moral: under Trusler at fratage Folk deres Arbejdsudbytte. Efterslægten vil se med samme Forfærdelse paa det nuværende Skattesystem, som vi nu ser paa Stavnsbaand og Hoveri.

Tilmed vil Retsstaten ikke behøve nær saa meget til sin Administration, fordi sunde sociale Forhold vil gøre det muligt at afvikle en hel Del af den nuværende uoverskuelige Vrimmel af offentlige Opgaver. Naar Udbygning er standset, kan den sociale Forsorg afløses af Forsikring. Men under de nuværende Forhold er den sociale Forsorg at betragte som de Samvittighedspenge, Samfundet maa betale for at bøde paa Uretten. Det bedste og eneste virkningsfulde var at fjerne den.

Indskrænkning af Statens Opgaver.

I Retsstaten kan Statsopgaverne begrænses til 1) Retsvæsen og indre og ydre Retsvæsen, 2) Vejvæsen, 3) Forsorg for umyndige og uarbejdsdygtige, 4) Kontrol med de Virksomheder, der ifølge deres Natur maa være Monopoler, der hviler paa offentlig Koncession (Jernbaner o. lign.), 5) Sundhedsvæsen.

Denne Begrænsning af Statsopgaverne angiver tillige den moralsk berettigede Grænse for Flertalstyret. De færreste har forstaaet, at et Flertal kan være lige saa tyrannisk som en Enevoldshersker, nemlig Forarmelse og mere Arbejdsløshed, da Landets Konkurrenceevne udadtil svækkes. Aktiesvindelen maa bremses gennem Forbud mod Friaktier og gennem øget Ansvarlighed. Ved et politisk Møde blev en Rigsdagsmand spurgt om sin Stilling til et af Dagens Spørgsmaal, og han svarede: „Efter min Mening bør Flertallets Vilje raade i alle Spørgsmaal!“ Naar en saadan Undermaaler kan være offentlig Vejleder, kan det ikke undre, at Vælgerne Begreber er forvirrede. Vejen frem gaar selvsigelig hverken gennem Mindretalsregimente eller Diktatur, men kun gennem den ovenfor angivne Begrænsning af Statsopgaverne, der indskrænker

Flertalsafgørelserne til det Omraade, hvor de er moralsk berettigede: de absolut nødvendige fælles Statsopgaver. Et Overgreb bliver ikke Ret, om det saa vedtages af de 99 pCt.

Fri Valgret.

Men indenfor denne Grænse bør til Gengæld Vælgerne have fuld Valgret og ikke som nu blot en lokal og partibegrænset Stemmeret. Naar Parlamentarismen er kommet i Miskredit, skyldes det ikke mindst det Partityranni, der kvæler baade Sagligheden og Selvstændigheden. Vejen til at bryde dette er en Valgreform, der gør hele Landet til en Valgkreds og gennemfører Princippet om den personlige Stemmegivning tilbunds, saa den enkelte Rigsdagsmand vælges udelukkende ved personlige Stemmer og selv stemmer paa Rigsdagen med Vægten af sit Stemmetal. Saa først staar han selvstændigt. Det er Vejen til politisk Fornyelse, ligesom de angivne sociale Reforme er Vejen til Samfundets Redning.

Den Ilge Vej.

Hele Verden spejler efter, hvorfra det Eksempel skal komme, der viser Vejen fremad. Det kan kun komme fra Danmark. I 1788 og 1848 viste det danske Folk, at det kunde løse Datidens store sociale og politiske Problemer paa forbillig Maade. Skulde vor Slægt være ringere end Fædrene. Danske Tænkere har udformet Retsmoralens og Retsstatens Principer; en dansk Bevægelse, Retsforbundet, har sat Principperne ind i praktisk Politik. Det staar til det danske Folk at give det Styrke til at gennemføre dem. I et særligt Flyveblad vil der blive gjort Rede for den praktiske Overgang. Nærværende lille Skrift skulde kun give en Fremstilling af Hovedtrækkene i Rettens og Frihedens Ide. Virkeliggørelsen af det Samfundsyn, Retsforbundet kæmper for, behøver ikke at være fjern; den kommer, saa snart Folket vaagner til Forstaelse af, at Gennemførelsen af Rettens og Frihedens Grundsat-

ninger ikke blot anviser det bedste Grundlag at bygge Fremtiden paa, men ogsaa den hurtigste og mindst tornestrøede Vej ud af Nutidens

Virvar og Vanskelighed. Det bliver Folkets Sag at skride til Handling.

J. C. Willesen.

Grundværdierne i By og paa Land.

Folk, som ikke kender Grundværdierne Fordeling mellem By og Land, fremhæver, hvor uretfærdigt det vilde være at „lægge al Skatten over paa Jorden“. Hvorfor skal Landbruget bære alle Skatter? Ja, det kunde Byfolkene lide, For Haandværkere, Lærere, Mejerister, Købmænd og lignende vilde det være herligt at slippe for alle Skatter, der saa skulde bæres af Landbruget. Ja en af Venstres

Kandidater udtalte endog som Ekko af Folketingsmand Pinstrup, at Retsforbundet var nødt til for at gennemføre sit Program at lægge 14 pCt. Grundskyld paa Jorden.

Ved nærmere Undersøgelse faar man et helt andet Resultat.

Ved Vurderingen pr. 1. Januar 1932, hvorefter Grundskylden nu opkræves, fordeler Grundværdierne sig saaledes mellem de forskellige Landsdele:

	Grundværdi i Mill. Kr.	pCt.
Hovedstaden	1440	29
(København, Frøberg og Gentofte)		
Købstæderne	803	16
Landdistrikterne		
a) Land- og Skovbrugsejendomme	2335	47
b) Beboelsesejend. m. m.	412	8
Hele Landet	4990	100

Det viser sig da, at ikke mindre end 29 pCt. af den samlede Grundværdi findes i Hovedstaden, 16 pCt. i Købstæderne og 8 pCt. i Stationsbyer m. m. Byernes Grundværdi udgør med andre Ord 53 pCt. eller over Halvdelen af hele Landets Grundværdi, medens kun 47 pCt. hidrører fra Landbrugs- og Skovejendomme.

Man forbavsas maaske over, at Hovedstadens Grundværdi udgør mellem en Tredjedel og en Fjerdedel af hele Landets, skjønt Befolkningen der kun udgør godt en Femtedel.

Det er altsaa i Hovedstaden, at Grundværdierne især hober sig op. Det er der, det foregaar. Der findes Regering og Rigsdag med hele

Centraladministrationen. Der findes de største Forretninger, der drives Handel med Ind- og Udland. Der findes endelig de højere Lærestanstalter, hvorhen Ungdommen drager for at spise af Kundskabens Traa. Der kunde nævnes mange andre Ting, som giver Hovedstaden sin Betydning, og som forklarer, at det netop er der, at de samfundsskabte Værdier hober sig til Grundejerne og til Skade for hele det arbejdende Samfund.

Et enkelt Eksempel viser klart, hvor meget der kan betales i Pladsleje af de bedst beliggende Grunde i København.

Hjørnet af Frederiksberggade og Raadhuspladsen, en Grund paa 389,3 Kvadratmeter — godt en

halv Skæppe Land — er ansat til en rund Million eller 2570 Kr. pr. Kvadratmeter.

Hvis man regner med Herregaarde til 50 Td. Hartk. og 500 Td. Land, er en saadan Herregaards Grundværdi ansat til ca. 250,000 Kr. Der skal med andre Ord fire saadanne Herregaarde til at opveje Grundværdien for en halv Skæppe nøgen Grund i vor Hovedstads Centrum.

Grundværdierne i Hovedstaden fra 1916 til 1932 er steget fra 800 Mill. til 1440 Mill. eller med 640 Mill. Kr. til Gavn alene for private Grundejere, uden at de har ydet Samfundet nogen som helst Gengæld.

Grundværdien for Landejendomme er derimod fra 1920 til 1932 stadig falden fra 2794 Mill. til 2335 Mill. Kr., eller med 459 Mill. Kr. Befolkningen er flyttet fra Land til By, og Værdierne derinde er steget.

Fuld Grundskyld vil derfor ingenlunde lægge al Skatten paa Landbrug. Tværtimod, Grundskylden vil falde med over Halvdelen i Byerne.

En Grundskyld er isøvrigt ikke en Jordskat, men en Pladsleje for Retten til at udelukke alle andre fra et bestemt Jordstykke. Pladslejen er uhyre høj i Københavns Centrum, men meget lav paa den lyske Hede.

Grundværdien afhænger nemlig ikke af Arealets Størrelse, men af Jordens Beliggenhed. Den følger Mennesket som Skyggen en Solskinsdag. Jo flere Mennesker, desto mere Grundværdi og omvendt.

Derfor er Grundværdierne offentlige Værdier, Fællesværdier, der netop i første Række skal anvendes til Afholdelse af offentlige Udgifter. Guldet ligger paa Gaden, blot de Styrende gider samle det op.

Hvis man forsømmer det, opstaar der de Samfundssygdomme, vi nu lider under.

Abel Brink.

Program for Danmarks Retsforbund.

A. Individet.

Retsforbundets Maal er at indføre Retsstaten, der hviler paa følgende Grundsætninger:

A. INDIVIDET.

I. Personlig Frihed.

Personlig Frihed indenfor den Grænse, som sikrer ethvert andet Menneske tilsvarende Frihed, er Menneskets Ret.

Heraf følger:

- 1) Landets Borgere har Ret til at ordne deres Levevis og ytre sig i Tale og Skrift som de vil, dog under Ansvar for Retskrænkelser mod andre.
- 2) Arbejdsfrihed, Næringsfrihed og Foreningsfrihed er retsbeskyttet.
- 3) Alle Aftaler og Forpligtelser, der angaar personlige og økonomiske Forhold, og som ikke krænker andres Ret, nyder Statens Retsbeskyttelse.
- 4) Alle myndige Borgere bærer det fulde Ansvar for deres retsstridige Handlinger. Optraeder de i Fællesskab, bærer de Ansvar for solidarisk og kan ikke skyde sig ind under upersonlige Retsubjekter.
- 5) Enhver Borger har Ret til at kræve saglig Afgørelse af, om en Lov eller Forordning er i Overensstemmelse med det i Grundloven fastsatte Statsformaal eller ej.

For at den personlige Frihed kan gennemføres, maa følgende Forhold ændres i den nuværende Samfundordening:

- a) Kirken adskilles fra Staten.
- b) Al offentlig Understøttelse og Forsorg bortfalder med Undtagelse af Omsorg for alboorne Individuer, Krøblinge og lign.
- c) Da det er Forældrenes og Hjemmenes Ret og Pligt at sørge for deres Børns Underhold, Opdragelse og Undervisning, kan det offentlige kun gribe ind, hvor Børnets Ret krænkes ved Vanrøgt.
- d) Alle Privilegier, Rang- og Standsforrettigheder ophæves.
- e) Tvungen Værnepligt afskaffes. Til det Retsværn og Landeværn, som Retsstaten maatte ansæe for nødvendigt at opretholde, maa der kun hveres Frivillige.
- f) Alle borgerlige Ombud saasom Pligt til at være Nævning, Medlem af en kommunal Forsamling o. s. v. bortfalder, da det offentlige ikke har Krav at stille for egen Regning.

II. Ret til det fulde Udbytte af eget Arbejde.

Enhver er retsmæssig Ejer af det fulde Udbytte af sit Arbejde og maa der frit derover.

Heraf følger:

- 1) Stat og Kommune kan ikke indføre hverken direkte eller indirekte Skatter.
- 2) Enhver har Ret til at give og modtage Gaver og ved Testamente at bestemme over sine Efterladenskaber, for saa vidt Forsørgelsespligten mod umyndige Børn derved ikke krænkes.
- 3) Hvor Testamente ikke foreligger, betragtes Ægteskaber grundet paa Følelse som gensidig Testamente mellem Ægtefællerne. Efterladenskaber, som ikke er bortgivne, tilfalder Børnene og deres Arvinger i lige nedstigende Linie. I andre Tilfælde bestemmer en særlig Lovgivning, hvorledes saadanne ikke borttestamenterede Efterladenskaber skal anvendes.

III. Ligeret til Jorden.

De naturlige Rigdomskilder og de Værdier, som opstaar gennem Samfundets Vækst og som alisa ikke skyldes enkelte Personers Arbejdsydelse, betragtes som Følelse og tilhører derfor alle i lige Grad.

Heraf følger:

- 1) Ligeretten til Jorden medfører, at den enkelte Bruger maa skadesløsholde de øvrige Borgere for denne Sørfordel ved at svare fuld Grundskyld. I Grundskylden har derfor alle Borgere lige Andel.
- 2) Befolkningens gamle Ret til fri Færdsel i Skov, paa Hede og langs Strand opretholdes.

B. Samfundet.

I. Samfundets (Statens) Indtægter.

Samfundets retsmæssige Indtægt er Grundskylden samt eventuelt Overskud fra Rigsbankens Drift, Indtægter fra Eneretsbevillinger o. l.

II. Statens Opgave.

Statens Opgave er at værne Borgernes personlige Frihed. Ud over dette Formaal er al Anvendelse af Tvang, være sig af fysisk eller anden Art, uberettiget. Denne Opgave løses ved:

- 1) **Retsvæsenet.**
 - a) Retsvæsenet hævder Vederlagsprincippet saaledes, at Forbryderen saa vidt muligt udligner sin Skyld ved Bøder eller Arbejdsydelser, der dækker den Uret, han har forvoldt Næsten, og de

Udgifter, han har paaført Samfundet. De hertil nødvendige Arbejdsanstalter henføres under Staten.

- b) Gratis Retspleje ydes i alle Tvistemæssager, der ikke af Domstolene stemples som unødigt Retstrætte.
- c) Et Retsværn med de for den offentlige Sikkerhed, saavel indenfor som ved Landets Grænse, nødvendige Styrker opretholdes.
- d) Danske Borgers retslige Anliggende i Udlandet varetages.
- e) Afgørelsen af en Lovs Overensstemmelse med Grundloven træffes af en særlig Domstol, Retsværdetingsret, der sammensættes med denne Opgave for Øje. Gaar Kendelsen ud paa, at nævnte Lov eller Forordning strider mod Grundloven, bortfalder den.
- f) Alle Embedsbesættelser finder Sted med offentlig Begrundelse af vedkommendes Kvalifikationer. De nærmere Regler for Udnævnelser og Afskedigelser bestemmes i Grundloven.

2) Finansvæsenet.

a) En Rigsbank til Ordning af Samfundets Pengevæsen, saaledes at Omsætningsmidlerne til enhver Tid beholder deres Paalydendes Værdi.

b) Et Matrikuls- og Grundskyldsvæsen, der sørger for Matrikuleringen af al Jord og Vurdering af Jorden til Grundskyld.

c) Opkrævningen af Grundskylden ordnes administrativt.

3) **Administration af Samfundets Indtægter.**

a) Statens Udgifter fastsættes ved de årlige Finanslove og maa aldrig overstige Indtægterne.

b) Rigsdagen fastsætter, hvor stor en Del af Grundskylden, der skal afgives til Kommunerne til Bestridelse af de dem paaahvilende Opgaver, og hvor stor en Del der skal sættes som Reservefond.

c) Det eventuelle Overskud udbetales i lige store Andele til ethvert Individ i Samfundet.

4) Sundhedsvæsenet.

Hygiejniske Forholdsregler, Bygningsvedtægter, Kloakering, Foranstaltninger mod Smitte m. m., i det Omfang, som er nødvendigt for det personlige Retsværn.

5) Formyndertiet.

Et Formynderi for vanrøgtede Børn samt for andre Individuer,

der enten kendes uansvarlige (Sindsyge, Alboorne m. m.) eller dømmes som farlige for deres Omgivelser.

6) Offentlige Arbejder.

a) Beskyttelse af Naturværdier som Skove, Kyster, Vandkraft o. lign. samt Kulturværdier (historiske Mindesmærker o. lign.).

b) Vedligeholdelse og Nyanlæg indenfor Vajsvæsenet, Gadebelysning, Fyr- og Vagervæsenet m. m.

c) Tilsyn med de nødvendige Ekspropriationer og Eneretsbevillinger til Jernbaner, Havne, Kanaler, Telegraf, Sporvogne, Gas, Vand- og Elektricitetsværker o. lign. samt Kontrol med, at disse Virksomheders Drift er forsvarlig, og at der ikke afkræves Forbrugeren nogen monopoliseret Overpris.

7) Kommunernes Opgaver.

a) Et Civilregister indrettes i hver Kommune til Aflesning af Kirkebøgerne. Der føres Bog over Fødsler, Dødsfald og indgaaede Ægteskaber.

b) Alle Ægteskaber indgaaes ved borgerlig Registrering.

c) Iøvrigt varetager Kommunerne de Opgaver, som bliver paalagt af Staten, i Henhold til Rigsdagens Beslutninger indenfor Grundlovens Rammer.

III. Samfundets Styreform.

a) Den lovgivende Magt er hos et Rigsdag, der vælges efter fri Valgrets Regler.

b) Alle Borgere, der ikke er under Formynderskab, har lige Ret til at faa Indflydelse paa Administrationen og Lovgivningen. Dette opnaas ved Indførelse af den fri Valgret, der bestaar i, at enhver stemmer paa den, han ønsker som sin Repræsentant, saa hver Repræsentants Stemme vejer med det Antal Stemmer (fra hele Landet), der ønsker at lade sig repræsentere af ham i den foreliggende Sag.

c) Til Statsforvaltningens Ledelse vælger Rigsdagen et Rigsraad.

d) De nærmere Regler for Samfundets Styreform fastsættes i Grundloven.

e) Hvert Aar foreslægger Rigsraadet for Rigsdagen en Finanslov over Landets Indtægter og Udgifter samt Forslag til Anbringelse eller Fordeling af det eventuelle Overskud.

f) Det første Værneting vælges af den grundlovgivende Forsamling. Jvfr. B. II, 1, e, f.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk